

Gospodarske stvari.

Čuvaj gorice.

Menda nobena stvar nima toliko sovražnikov ali prijateljev, kakor jih ima gorica: v vinograd vse sili. Vzami le poškodnice, opisane od Fr. Erjavca, ali škodljive rastline, opisane od g. prof. Cilenseka; vsaka bi rada v gorici živela, rastla, cvetla. Res, od najmanjše živalice do mogočnega človeka, vse hlepi po grozdu ter želi vinogradničarju škodo delati. Zato so že stari narodi pazili na svoje gorice, so jih zavarovali in čuvali. Sredi vinograda so postavili visok stolp za čuvaja, ki je ondi prebival in zverino odganjal; okoli pa so obdali zid. To je povzel prerok Izaija v svoji pridigi, ko pravi: »Vinograd je imel moj ljubi vrhu tolstega griča. Ogradil ga je in kamenje po njem pobral, zasadil ga je zlahkno, na sredi njega je zazidal stolp«. (Iz. 5, 1—2).

To sicer ima duhovni pomen, kako bi naj človek svoj vinograd, neumrjočo dušo, varoval pred lisicami zvitih zapeljivcev, odstranil kamenje greha, postavil stolp krščanske čuječnosti; vendar nas pa tudi v besednem pomenu uči: na gorice lepo paziti, oskrbeti jim čuvaja gorice.

1. Ograja je prvi čuvaj gorice. Že za oko je lepo, ako imaš svoj vinograd ograjen; sleherni popotnik te bo pohvalil, da si skrben gospodar. Ograjo si pa navadno napravimo iz soh in lat, kar je posebno za tiste kraje lahko, kjer je še les doma. Pozimi posekamo kostanj ali hrast, ki se je zrodil; ga prerežemo na primerno debele kose za 6—7 črevljev dolge; ga stešemo, spodaj opalimo, v teru namočimo, in v zemljo za dva seznja narazno utrdimo. Potem te sohe preprežemo ali zvežemo z rantami ali pa drotom, žicami; pribijemo, oziroma privežemo za pedenj narazno kole, in napeljamo rozge, pa ne preblizu drota. Taka ograja ni predraga, je trpežna, in ti gorico dobro varuje pred živino in tudi pred nemarnimi ljudmi, ki v mokrem vremenu in v blatu radi stopijo raz navadni pot v vinograd ter vse pomandrajajo, trs in grozd. Je trpežna, ker traja 15—20 let in še več. Tudi na take brajde ali ograjo napeljani trseki so rodovitni. Torej, ako le spremoreš, oskrbi si tega čuvaja, napelji si ograjo okoli gorice.

2. Viničar je drugi varuh gorice; on stanuje blizu nje; jo vsak dan vidi in hodi po njej. Zato mora vse odpoditi in zabraniti, kar bi utegnilo v vinogradu škodo delati. Viničar mora na gorico paziti, kakti na svojo lastnino. To je dolžen pri svoji vesti, in tudi postava ga na to veže, ko pravi § 12: »Viničar je dolžen gospodarja v vseh ukazih, ki se te službe tičejo, ubogati; proti njemu in njegovim ljudem se spoštvalno obnašati, in spodobno zadržati; nadalje je dolžen vsako škodo na polju in pohištvu naznaniti gospodarju in mora sploh vse svoje moči naperjati, da vsako škodo, posebno tisto po požaru, tatvini grozda, sadja, krme, drv, stelje, orodja in drugih reči odvrta«. § 13: »Viničar je dolžen storjeno škodo, katero je on sam ali njegovi domačini ali posli zakrivil, ali katero je njegova živina na vinogradskem posestvu storila, povrniti po določbah državlanskega zakona«. § 15. »Zmikanje, tatvina grozda, sadja, lesa, mladik ali živic, krme, stelje, gnoja vsake vrste ima za krivega viničarja razun nasledkov, ki ga po splošnem kazenskem zakonu zadevajo, še tudi odstranitev iz službe takoj za seboj«. (Vin. buk.) Tako je tedaj višja oblast viničarja postavila za čuvaja gorice. Zato mora biti prav vesten, posebno ondi, kjer posestnik daleč proč prebiva, da morda leto in leto ne more doiti gledat. Viničarji! Nikdar ne mislite: Da le jaz svoje plačilo dobim, drugo mene nič ne briga. Po-

stava in vaša vest vas vežeta, da na gospodarjeve gorice lepo pazite; vi ste čuvaji vinograda.

3. Čuvaj gorice pa je tretjič gospodar sam, ki mora svoje oči povsodi imeti; posebno na gorice lepo paziti, ker so drage in ker rodijo dobro kapljico. Kjer je tvoj zaklad, tam bo tudi tvoje sree, misli in oči. Dober gospodar mora pri vsakem goričkem delu biti navzoč, in še poleg delati, posebno pri rezi in kopi. Ne stoj oddaleč, ne nosi rok križem ali v žepu, ne puši smodke v senci, v pivnici ali skozi okno, bodi le v gorici pri težakih, zberi si primerno delo, samo da boš za čuvaja na delu. V gorici je vsako delo imenitno, ne sramuj se ga! Vzami škarnje, vinjek, žago, motiko, snaži, trgaj, če tudi gosposko suktnjo nosiš. Težaki bodo imeli večje veselje in zvestobo pri delu. Pazi tudi na ljudi, da bodo lepo v redu delali; kdor dobro ne dela, mu daj prijazen poduk, opominj ali pa tudi odpust. Tudi na njihove pogovore pazi, da ne bodo grdo govorili ali pa kleli, kar vse nesrečo privleče črez gorice. Pazi na viničarjijo, da ne bo jama gnjusobe in spotike za druge ali za-te. Ne zlorabi svojih stanovnikov, bodi jim čuvaj njihove nedolžnosti in svojega poštenja, ki je najdražji zaklad, in sreča za te in tvojo hišo!

Gospodar, bodi pameten čuvaj svoje gorice; obišči jo vsakih 14 dni! Poglej po hramu, v gorici in okoli vinograda, bodi pošteno prijazen, pcedi kupico vina, in idi zopet pobožno domov, da boš pri molitvi in večerji zopet med svojo rodbino — brez sumičenja — ker je sv. nedelje večer! (Konec prih.)

Žitne cene v Mariboru od 14. do 21. septembra
Po hektolitrih: pšenica 5 fl. 85 kr., rž 5 fl. 10 kr., ječmen 4 fl. 75 kr., oves 3 fl. 40 kr., turšica ali koruza 5 fl. 5 kr., proso 5 fl. 20 kr. in ajda 4 fl. 70 kr.

Sejmovi. Dne 28. septembra v Poličanah (za svinje). Dne 30. sept. na Vranskem, pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, na Pilštanju, v Šoštanju in Marenbergu, Dne 30. sept. pri Sv. Jakobu v Dolu in Arvežu. Dne 1. oktobra v Radgoni. Dne 2. okt. na Ptujju in v Imenem (za svinje). Dne 3. okt. na Bregu pri Ptujju (za svinje). Dne 4. okt. v Jurklostru. Žalcu, pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, v Artičah in na Spod. Polskavi (za svinje.)

Dopisi.

Iz Maribora. (»Dijaška kuhinja«.) To društvo je imelo IV. občni zbor dne 20. septembra v slovanski čitalnici. Prislo je precejšno število udov. Za srednješolsko mladino toli skrbni predsednik, preč. g. kanonik dr. J. Križanič, otvori zborovanje, pozdravi navzoče ter na kratko opiše delovanje društva v preteklen šolskem letu: 70 dijakom je dala »Dijaška kuhinja« 14tisoč obedov. Nato poroča denarničar, preč. g. kanonik dr. Iv. Mlakar. Med udi in prijatelji društva se je lani nabralo 445 gld.; župnik J. Novak je volil 50 gld., dekan Šuta 10 gld.; 265 gld. 87 kr. so darovali posebni dobrotniki »Dijaške kuhinje«: gg. dr. J. Glančnik, magister Ferk in meščan Fr. Bindlechner; nekatere družbe in gostije, zlasti na Murskem polju, so poslale 70 gld. 71 kr.; slavne posojilnice: mariborska 350 gld., ptujjska 50 gld., manjše zneske pa posojilnica konjska, makolska in marenberska. Dohodki so znašali 1361 gld. 56 kr., stroški pa tudi toliko. Vsi blagi dobrotniki in dobrotnice zaslužijo javno pohvalo. »Živio!« zakličejo trikrat vsi zborovalci. Javno in iskreno zahvalo pa tudi zasluži preč. g. denarničar, kakor je potem omenil preč. gosp.